

Відкрита інформація

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ ДО АД'ЮНКТУРИ
ЦЕНТРАЛЬНОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ у 2026 РОЦІ**

Київ – 2026

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

Програма вступного випробування з філософії для кандидатів на навчання в ад'юнктурі

Онтологічні та світоглядні передумови виникнення філософії.

Предмет і особливості філософського знання.

Роль філософії у формуванні методологічної культури, гуманістичного світогляду офіцерів Збройних Сил України.

Основні риси античної філософії.

Філософія середньовічного суспільства.

Філософія епохи Відродження.

Філософія Нового часу: проблема методу наукового пізнання.

Класична німецька філософія та її досягнення.

Філософія Києво-Могилянської академії.

Вчення І. Канта про “вічний мир”.

Проблема війни та армії в історії філософії.

Особливості способу філософствування в Україні у XVI–XVIII ст.

Філософія в університетах України (академічна філософія) XIX–XX ст.

Основні етапи формування філософської думки в Україні.

Ренесансна філософія Н. Макіавеллі у творах “Державець” та “Про військове мистецтво”.

Позитивізм, як один з напрямів некласичної філософії.

Головні напрями сучасної світової філософії.

“Філософія життя” як реакція на загальну кризу раціоналістичної філософської традиції.

Основні ідеї “другої хвилі” позитивізму.

Основні ідеї філософії екзистенціалізму.

Проблема пізнання в філософії.

Проблема істини у філософії.

Особливості наукового пізнання. Рівні наукового пізнання.

Сутність критичного мислення.

Сутність та логічна структура спростування і критики.

Поняття абстрактного мислення в логіці.

Сутність поняття, судження, умовиводу в формальній логіці.

Українська філософська думка XX століття.

Поняття та типи світогляду.

“Філософія серця” Памфіла Юркевича.

Природне і соціальне в людині.

Природа і сутність людини.

Поняття “людина”, “індивід”, “особистість” у філософії.
Філософські аспекти антропосоціогенезу.
Поняття та основні характеристики суспільства
Екологічний аспект буття суспільства.
Проблема суспільного процесу, його періодизації.
Рушійні сили суспільно-історичного процесу.
“Гібриди” війни і миру ХХІ століття.
Суспільний ідеал і проблема соціального вибору.
Філософське розуміння цінностей культури.
Культура і цивілізація.
Соціальне насильство, його природа і форми.
Філософія війни К. Клаузевіца, її світоглядне та методологічне значення.
Філософія української національної ідеї.
Соціально-філософський аналіз війни і миру.
Основні сфери суспільства.
Філософські ідеї в діяльності Кирило-Мефодіївського товариства.
Філософські ідеї Івана Франка.
Суб’єкти і суб’єктність у суспільному розвитку.
Армія в демократичному суспільстві.
Соціально-філософські засади Стратегії всеохоплюючої оборони України.
Соціально-філософські ідеї Михайла Драгоманова.
Концепції національної еліти В’ячеслава Липинського та Дмитра Донцова.
Гендерна культура в діяльності Збройних Сил України.
Функції філософії.
Основні ідеї філософії культури Дмитра Чижевського.
Соціально-філософський аналіз формування армій нових незалежних держав.
Походження війн та їхнє місце в історії.
Філософія історії Михайла Грушевського.
Передумови виникнення філософії в давній Індії.
Суспільство як самоорганізована система.
Ідея ноосфери в філософській екології Володимира Вернадського.
Зародження філософії в давньому Китаї.
Основні ідеї неопозитивізму та аналітичної філософії.
Предмет і значення формальної логіки.
Філософія Григорія Сковороди.
Зміст філософських питань свободи, вибору, відповідальності.

Засади та основні ідеї Доктрини військового лідерства у Збройних Силах України.

Українська філософська думка ХХ століття.

Основні цінності сучасного військового лідерства.

Філософські ідеї в творчості Лесі Українки.

Філософія пізнього (північного) Відродження.

Філософські концепції людського існування.

Формальна логіка про основні закони правильного мислення.

Література для підготовки:

1. Андрущенко В. П. Історія філософії (західноєвропейський контекст). Підручн. для вищ. навч. закладів. Київ. Тандем. 2018.

2. Андрущенко В., Губерський Л., Михальченко М. Соціальна філософія: історія, теорія, методологія. 4-те вид. Київ. Юрінком Інтер. 2016.

3. Бойченко І. Філософія історії. Підручн. Київ. Академвидав. 2017.

4. Горський В. С. Історія української філософії. Київ. 1996.

5. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як мета антропології. Навч. посіб. зі словником. 4-те вид., перероб. та доп. Київ. КНТ. 2016. 396 с.

6. Кралюк П. М. Історія філософії України. Підручн. Київ. КНТ. 2015. 652 с.

7. Лузан А. О. Вступ до філософії. Навч. посіб. Рекомендовано МОН України. Київ. 2018.

8. Петрушенко В. Основи філософських знань: курс лекцій. Львів. Новий світ. 2016.

9. Причепій Є. М. Філософія. Підручн. 4-те вид., випр. Київ. Академвидав. 2015. 592 с.

10. Рубанець О. М. Філософські проблеми наукового пізнання. Київ. 2016.

11. Філософія науки. Підручн. За ред. І. С. Добронравової. Київ. Видавн.-поліграф. центр "Київський університет". 2018. 255 с.

12. Філософський енциклопедичний словник. НАНУ; Ін-тут філософ. ім. Г.С. Сковороди. За ред. кол.: В. І. Шинкарук, Є. К. Бистрицький, М. О. Булатов та ін. Київ. Абрис. 2002.

13. Філософсько-методологічні проблеми військової теорії та практики. Навч.-метод. посіб. За заг. ред. В. Богайчука. Київ. НУОУ. 2018.

14. Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика. Підручн. Київ. Центр навчальної літератури. 2019.

Програма вступного випробування з іноземної мови для кандидатів на навчання в ад'юнктурі

Вступне випробування до ад'юнктури відбувається у формі комплексного тесту, який складається з чотирьох субтестів, спрямованих на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетентностей. Субтести проводять у такій послідовності: письмо, аудіювання, читання, говоріння.

Субтест 1. Письмо. За допомогою тестових завдань перевіряють рівень володіння нормами сучасного писемного мовлення, здатність успішно виконувати комунікативні завдання в письмовій формі. Кількість завдань – одне.

Тестове завдання. Кандидати мають написати офіційний або неофіційний лист обсягом 100–130 слів.

Текст має відповідати таким вимогам:

прийнятна логіка структурування опису, тобто наявність відповідних частин: вступу, основної частини, висновків; використання слів для логічного зв'язку частин опису;

граматична та лексична правильність опису;

відповідність встановленому обсягу;

охоплення всієї ключової інформації.

Перед початком тестування здійснюють короткий інструктаж щодо порядку проведення субтесту.

На виконання субтесту з письма відводиться до 25 хвилин.

Субтест 2. Аудіювання. Перевіряється сформованість компетентностей розуміння як основного, так і повного змісту монологічних та діалогічних звукових тестів вміння знаходити спеціальну та необхідну інформацію в аудіотекстах, які звучать стандартною мовою у звичайному темпі, а також розуміння основного змісту тексту, що стосується галузі (сфери) власної професійної компетенції, та здатність сприймати інформацію фактичного характеру.

Субтест з аудіювання складається з 15 завдань трьох типів: множинного вибору, перехресного вибору, завдання на заповнення пропусків.

Усі аудіоматеріали кандидати прослуховують двічі.

Перед початком тестування здійснюють короткий інструктаж щодо порядку проведення субтесту.

На виконання субтесту з аудіювання відводиться до 20 хвилин.

Субтест з аудіювання проводиться в лінгафонному кабінеті.

Субтест 3. Читання. За допомогою тестових завдань перевіряють рівень сформованості компетентності в читанні, а саме: детальне розуміння змісту

прочитаного, вміння встановлювати значення лексико-граматичних одиниць на основі контексту, знання засобів організації дискурсу.

Тестований має розуміти прості автентичні тексти на знайому тематику, читати точні й такі, що спираються на факти, тексти, що містять описи осіб, місць, речей та подій у теперішньому, минулому та майбутньому часі. Потрібно розуміти основний зміст і подробиці літературного тексту, вміти узагальнювати та співвідносити інформацію у доволі складних текстах.

У субтесті використовуються завдання трьох видів: множинного, перехресного та альтернативного вибору.

Множинний вибір – вибір з декількох запропонованих відповідей. Множинний вибір може бути представлено у різних формах. Його узагальнена структура складається з основи, в якій пропущено один з елементів. Для заповнення пропусків надається чотири варіанти відповідей.

Перехресний вибір – зіставлення або встановлення відповідності. Він є у багатьох різновидах: зіставлення заголовків / ключових речень / запитань з текстами / частинами текстів для читання.

Альтернативний вибір – цей тестовий метод є варіантом множинного вибору лише з двома варіантами відповідей: “правильно” і “неправильно”.

У субтесті використовуються автентичні тексти, які може бути адаптовано, обсягом до 500 слів. Порядок розташування тестових завдань відповідає послідовності надання інформації у текстах.

Субтест з читання містить 20 тестових завдань, із них:

10 – множинного вибору;

5 – перехресного вибору;

5 – альтернативного вибору.

Під час проведення субтесту з читання кандидати записують відповіді у бланки для відповідей. Писати або робити будь-які позначки у буклетах забороняється. Слід писати розбірливо, виправлення мають бути зрозумілими. Кожне виправлення потрібно завірити особистим підписом.

На виконання субтесту з читання відводиться до 40 хвилин.

Субтест 4. Говоріння. Говоріння здійснюється у формі діалогу чи монологу і є спрямованим до однієї особи або до необмеженої кількості осіб. Акт говоріння завжди має певну мету, мотив, в основі якого лежить потреба; предмет – думки того, хто говорить; продукт – висловлювання (діалог або монолог) і результат, який може виражатися у вербальній чи невербальній реакції на висловлювання.

Субтест з говоріння перевіряє уміння здійснювати усну комунікацію відповідно до заданого питання та рівня компетентності з цього виду мовленнєвої діяльності і проводиться іноземною мовою у формі інтерв'ю двома

членами комісії (співрозмовник та екзаменатор).

Кандидат має продемонструвати вміння спілкуватися у повсякденних та стандартних робочих ситуаціях:

здатність описувати людей, місця та речі, розповідати про теперішні, минулі, майбутні події логічно завершеними розмовними блоками, стверджувати факти;

порівнювати, протиставляти, надавати конкретні інструкції та вказівки, ставити передбачувані запитання і відповідати на них;

здатність обговорювати у звичайній неформальній обстановці конкретні теми, наприклад: робочі та сімейні справи, власне оточення, інтереси, подорожі, новини дня тощо;

здатність говорити розгорнутими реченнями в повсякденних ситуаціях, наприклад: під час вирішення особистих питань та питань, що пов'язані з житлом, давати складні, детальні та довгі пояснення, обговорювати змінення планів щодо подорожей або інших справ.

Рекомендовані теми до співбесіди:

персональна ідентифікація;

загальне робоче оточення і повсякденна робота, стосунки з колегами; ділові та туристичні подорожі;

міжнародні конференції, зустрічі, дискусії;

здоров'я та особиста безпека;

світові ризики і катаклізми останнього десятиліття;

сучасні та перспективні технології;

захист навколишнього середовища;

Збройних Сил України та провідних країн світу;

обрана галузь знань, сучасні методи дослідження, наукові інтереси та амбіції;

питання професійного та академічного характеру.

На виконання субтесту з говоріння відводиться до 15 хвилин на одну особу.

Програма вступного випробування для кандидатів на навчання в ад'юнктурі за спеціальністю К-5 “Військове управління (за видами збройних сил)”

Збройні Сили України, функції, завдання та структура.

Призначення, склад та завдання Сухопутних військ Збройних Сил України.
Роди військ Сухопутних військ Збройних Сил України, основні завдання.

Призначення, склад та завдання Повітряних Сил Збройних Сил України.

Роди військ Повітряних Сил Збройних Сил України, основні завдання.

Призначення, склад та завдання Військово-Морських Сил Збройних Сил України.

Роди сил (військ) Військово-Морських Сил Збройних Сил України, основні завдання.

Призначення, склад та завдання Десантно-штурмових військ Збройних Сил України.

Призначення, склад та завдання Сил спеціальних операцій Збройних Сил України.

Призначення, склад та завдання Сил безпілотних систем Збройних Сил України.

Призначення, склад та завдання Сил територіальної оборони Збройних Сил України.

Мета, основні завдання радіоелектронної боротьби в операціях, їхня стисла характеристика.

Призначення, основні завдання та вимоги до Сил підтримки Збройних Сил України.

Мета, основні завдання та заходи з інженерної підтримки військ (сил) в операціях.

Мета, основні завдання та заходи з хімічного, біологічного, радіаційного та ядерного захисту військ (сил) в операціях.

Мета, основні завдання геопросторової (топогеодезичної та навігаційної) підтримки Збройних Сил України, заходи геопросторової (топогеодезичної та навігаційної) підтримки військ (сил) в операціях.

Забезпечення військ (сил).

Керівництво та управління силами оборони.

Основні положення Законів України: “Про національну безпеку України”, “Про оборону України”, “Про Збройні Сили України”, “Про основи національного спротиву”.

Принципи оперативного мистецтва та їхня сутність.

Види воєнних дій та їхня сутність.

Загальні положення Міжнародного гуманітарного права.

Система застосування сил оборони України.

Оборонна операція. Мета, оперативні завдання, які виконуються військами (силами) в оборонній операції.

Складові оборонної операції.

Угруповання військ (сил), що створюється для ведення оборонної операції, склад та призначення.

Елементи оперативної побудови угруповання військ (сил) під час оборони, склад та призначення.

Наступальна (контрнаступальна) операція. Мета наступальної (контрнаступальної) операції, оперативні завдання, які виконуються військами (силами) в наступальній (контрнаступальній) операції.

Складові наступальної (контрнаступальної) операції.

Угруповання військ (сил), що створюється для ведення наступальної (контрнаступальної) операції, склад та призначення.

Оперативна побудова угруповання військ (сил) в наступальній (контрнаступальній) операції, склад та призначення.

Стабілізаційна операція. Мета, оперативні завдання, які виконуються військами (силами) в стабілізаційній операції.

Угруповання військ (сил), що створюється для ведення стабілізаційної операції, склад та призначення.

Оперативна побудова угруповання військ (сил), для ведення стабілізаційної операції, склад та призначення.

Визначення, мета і завдання об'єднаної вогневої підтримки.

Оперативне розгортання військ (сил), як складова стратегічного розгортання Збройних Сил України, інших складових сил оборони.

Підготовка операцій, заходи та зміст.

Зміст та складові оперативного планування в Збройних Силах України.

Сутність і зміст управління військами, вимоги до нього.

Сутність і зміст організації управління військами в операції.

Система управління військами та її елементи.

Вимоги до системи управління військами (силами).

Пункти управління військами (силами), призначення та склад.

Призначення органів військового управління.

Вимоги до роботи органів військового управління. Режими роботи органів військового управління.

Методи роботи органів військового управління.

Класифікація документів, що розробляються органами військового управління.

Визначення бойової готовності, її складові частини.

Ступені бойової готовності, що встановлені у Збройних Силах України.

Зміст основних заходів з мобілізаційної підготовки держави.

Сутність, мета, заходи мобілізаційного розгортання Збройних Сил України.

Комплектування військових організаційних структур людськими мобілізаційними ресурсами (сутність, завдання, види, принципи, способи комплектування).

Комплектування військових організаційних структур транспортними засобами і технікою національної економіки України (сутність, завдання та принципи комплектування, вимоги до транспортних засобів).

Відновлення боєздатності (сутність, основні етапи, тривалість та місце проведення).

Військовий резерв. Структура, складові та розподіл за призначенням.

Підготовка Збройних Сил України (визначення, складові, система підготовки). Структура та складові підготовки Збройних Сил України.

Організація підготовки Збройних Сил України (визначення, мета, основні заходи).

Оперативна підготовка. Визначення, мета, завдання та вимоги до неї. Елементи та складові системи оперативної підготовки. Форми та методи навчання в системі оперативної підготовки.

Бойова підготовка. Визначення, мета, завдання та вимоги до неї.

Елементи та складові системи бойової підготовки. Форми та методи навчання в системі бойової підготовки.

Підготовка персоналу. Визначення, мета, завдання та вимоги до неї.

Елементи та складові системи підготовки персоналу. Форми та методи навчання в системі підготовки персоналу.

Вимоги керівних документів щодо забезпечення охорони державної таємниці. Допуск і доступ особового складу до державної таємниці. Обов'язки та обмеження прав громадян, яким надано допуск і доступ до державної таємниці.

Література для підготовки:

1. Закони України: “Про національну безпеку України”, “Про оборону України”, “Про Збройні Сили України”, “Про основи національного спротиву”, “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”, “Про військовий обов'язок і

військову службу”, “Про правовий режим воєнного стану”, “Про правовий режим надзвичайного стану”, “Про державну таємницю”.

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року “Про Стратегію національної безпеки України”. Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020.

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року “Про Стратегію воєнної безпеки України”. Указ Президента України від 25.03.2021 № 121/2021.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 № 939 “Про затвердження Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях”.

5. Тимчасова доктрина “Застосування сил оборони держави”. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 31.03.2020 № 124/дск.

6. Доктрина з оборонного планування у Збройних Силах України, ВКП 5-00(67).01.01. Головне управління оборонного планування Генерального штабу Збройних Сил України, 2020.

7. Доктрина “Об’єднане планування”. Затв. наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 22.12.2020 № 225/дск.

8. Доктрина з мобілізаційного розгортання, ВД 2.06.1.021 (вид. 2-ге). Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 28.07.2021 № 105/дск.

9. Тимчасова доктрина “Планування операцій”. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 23.07.2021 № 99/дск.

10. Доктрина “Пункти управління (командні пункти) та організація роботи на них”. ОПЗ-102. Затв. Головнокомандувачем Збройних Сил України 23.08.2024.

11. Доктрина територіальна оборона, ВКП 3-00(65).01. Затв. наказом Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України від 04.01.2022 № 1.

12. Доктрина з організації підготовки у Збройних Силах України. Затв. начальником Генерального штабу Збройних Сил України 03.07.2020.

13. Доктрина “Організація об’єднаної підготовки сил оборони держави”. Затв. начальником Генерального штабу Збройних Сил України 09.09.2020.

14. Доктрина з організації оцінювання (сертифікації) у Збройних Силах України, ВКП 7-00(165).03.03. Затв. начальником Генерального штабу Збройних Сил України 22.06.2021.

15. Доктрина з радіоелектронної боротьби в об’єднаних операціях, ВКП 10(3)-27(03).01. Затв. начальником Генерального штабу Збройних Сил України 29.12.2020.

16. Доктрина “Командування Сил підтримки Збройних Сил України”, ВКП 10-00(16).01. Затв. Головнокомандувачем Збройних Сил України 23.10.2020.

17. Доктрина з інженерної підтримки застосування військ (сил), ВКП 10-24(01).01. Затв. начальником Генерального штабу Збройних Сил України 28.10.2020.

18. Доктрина “Хімічний, біологічний, радіаційний та ядерний захист військ (сил)”, ОП 3-0(25). Затв. наказом Головнокомандувача Збройних Сил України 07.01.2025 № 13.

19. Доктрина “Геопросторової підтримки Збройних Сил України”, ПДП 10-(30, 31)159. Затв. начальником Генерального штабу Збройних Сил України 06.05.2023.

20. Доктрина “Об’єднана логістика”, ВКП 4-00(01).01. Затв. Головнокомандувачем Збройних Сил України 19.09.2020.

21. Доктрина “Сили логістики”, ВКП 4-32(41).01. Затв. Головнокомандувачем Збройних Сил України 08.02.2021.

22. Доктрина з організації перевезень та транспортування у Збройних Силах України, ОП 4-0(281). Затв. начальником Генерального штабу Збройних Сил України 16.10.23.

23. Бойовий статут Сухопутних військ Збройних Сил України “Геопросторова підтримка Сухопутних військ Збройних Сил України”, БП 3-30(11).01. Затв. командувачем Сухопутних військ Збройних Сил України 23.12.2020.

24. Настанова з оперативної роботи штабів. Ч. II (військова частина). Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 29.06.2016 року № 08.

25. Настанова з оперативної підготовки у Збройних Силах України. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 13.02.2021 року № 14.

26. Настанова з бойової підготовки у Збройних Силах України, ВКДП 7-00(03).01. Затв. начальником Генерального штабу Збройних Сил України 07.10.2020.

27. Настанова з радіоелектронної боротьби у Збройних Силах України. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 03.01.2018 № 1т.

28. Настанова з топогеодезичного та навігаційного забезпечення Збройних Сил України, НСТ 03.110.001-2016 (01). Затв. наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 04.01.2017 № 03/дск.

29. Тимчасова настанова з логістичного забезпечення Збройних Сил України. Затв. наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 01.07.2019 № 236/дск.

30. Бойовий статут Сухопутних військ “Радіоелектронна боротьба Сухопутних військ Збройних Сил України” затверджений наказом командувача СВ ЗС України від 23.12.2020 № 1002.

31. Інструкція з підготовки та проведення мобілізаційного розгортання Збройних Сил України. Затв. спільним наказом Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України від 15.12.2017 № 19/дск.

32. Інструкція з організації підготовки та проведення перевірок у Збройних Силах України, ВКДП 7-00(187) 03.01. Затв. наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 02.01.2020 №1.

33. Інструкція про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України. Затв. наказом Міністерства оборони України від 23.03.2017 №164.

34. Методичні рекомендації з оцінювання (сертифікації) органів військового управління, військових частин (підрозділів) Збройних Сил України щодо набуття визначених спроможностей, ВКДП 7-00(165)03.02. Затв. начальником Генерального штабу Збройних Сил України 22.06.2021.

35. Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України, Збройних Сил України та інших складових сил оборони. ВП 5-00(196).01. Затв. Міністром оборони України 31.12.2021.

36. Тимчасовий порядок “Оформлення оперативних (бойових) документів” ВКДП 5(3)-00(01).02. Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 11.10.2020 року № 140.

37. Тимчасова методика “Розрахунку бойових потенціалів військових формувань”, ВП 3-00(264).55. Затв. Головнокомандувачем Збройних Сил України 18.08.2022.